

og vel nok fornemmelig, aabne Adgang for gifte Folk til at faa Andel i de Goder, den byder. Der er ogsaa i hvert Fald Plads for den Betragtning, at man kunde tænke sig, at Bestemmelsen vilde komme til at virke i Favør af dem, som ved Arv eller paa anden let overkommelig Maade var komne i Besiddelse af de tilstrækkelige Midler, og altsaa virke i Disfavør af dem, der var henviste til ved eget Arbejde og egen Sparsommelighed at sammenspare den fornødne Kapital.

Den Ændring, der er foregaaet i § 1 med Hensyn til Maaden, hvorpaa Amtskommissionen skal udnævnes, er omtalt. Jeg har i og for sig ikke noget væsentligt at indvende mod denne Affattelse, der nu foreligger, men jeg vil dog sige, at den forekommer mig mere omstændelig og mere vidtløftig end nødvendigt og hensigtsmæssigt. Jeg vilde finde det naturligt, om man havde indført den Ordning, at de 2 Medlemmer, der skulle tilvejebringes ved frit Valg, var blevne udvalgte henholdsvis af Amsraadene og Husmandsorganisationerne. Jeg kan ikke se, at der kunde være nogen Betænkelighed ved at lade Husmandsorganisationerne besætte den ene Plads, thi hvad end Formaalet med de bestaaende Husmandsforeninger maatte være, ere og blive de jo dog at opfatte som det forhaandenværende organisatoriske Udtryk for Husmandsstandens Interesser. Dette Forslag berører Husmandsstandens vitale Interesser, og jeg ser derfor ikke, hvorfor man skulde vige tilbage for at give dem direkte Adgang til at skabe Indseende med Varetagelsen af disse Interesser.

Den udvidede Adgang for Ansøgere ogsaa udenfor Landarbejdernes Kreds til at komme i Betragtning som Ansøgere, saaledes som den eraabnet ved forskellige Ændringer, der i Folketinget ere foretagne i §§ 2 og 3, kan jeg ganske tiltræde, ligesom jeg ogsaa kan tiltræde den dermed i Forbindelse staaende Ændring i Lovforslagets Titel.

Under Forhandlingerne i det andet høje Ting har der været ført en ret indgaaende Debat om Fæste- og Ekspropriationsspørgsmaalet i Forbindelse med denne Sag. Jeg ser ingen Anledning til at komme dybere ind herpaa; der er jo i Betænkningen udtalt et af den højtærede Landbrugsminister tiltraadt Ønske om, at Spørgsmaalet om Besiddelsesformen og Ændringer i den nuværende Lovgivning om Ekspropriation i Forening med Landbrugets Kredit- og Beskatningsforhold

skulde undergives Behandling i en dertil nedsat Kommission. Jeg skal derfor kun bemærke, at jeg egentlig har ondt ved at tænke mig, at en Indførelse af Fæsteforholdet i det her foreliggende Lovforslag vilde kunne have nogen praktisk Betydning, thi jeg har ondt ved at tænke mig, at Laantagerne vilde foretrække Fæsteforholdet for Ejendomsforholdet, og det blandt andet ogsaa af den Grund, at jeg har ondt ved at tænke mig, at de ved et Fæsteforhold skulde kunne blive stillede økonomisk gunstigere, end de stilles ved Forslaget, som det her ligger for.

Jeg sympatiserer med den ved § 13 aabnede Adgang til Tillægslaan for Ejere af et af de i Henhold til Loven af 1899 og af 1904 oprettede Husmandsbrug. Regeringsforslaget gik jo ud paa, at dette Tillægslaan kunde andrage indtil 900 Kr. Nu er det hævet. Jeg vil vedgaa, at det forekommer mig, at den paagældende Bestemmelse i § 13 ikke er ganske klart affattet, men jeg læser den saaledes, at det ikke er selve Laaneværdien, men selve Tillægslaanet, der forøges indtil henholdsvis 2,100 og 1,400 Kr. Den højtærede Landbrugsminister nikker; jeg opfatter det altsaa rigtigt. I saa Fald er altsaa Maksimumsgrænsen for de Statshusmænd, som fik Brug efter Loven af 1899, 3,600 + 2,100 Kr., det vil sige 5,700 Kr., og for de Statshusmænd, som ere komne til efter Loven af 1904, 4,500 Kr. + 1,400 Kr., i alt 5,900 Kr. De sidestilles altsaa ikke fuldstændig med de Statshusmænd, der faa Brug efter det her foreliggende Lovforslag, men det skal indrømmes, at Jord- og Bygningspriserne, som allerede nævnt, jo nu ere højere, saa det rammer maaske alligevel nogenlunde det rette. — Jeg hilser ogsaa med stor Tilfredshed det sidste Stykke i § 13, der aabner Adgang for de Husmænd, der have faaet Brug i Henhold til de tidligere Love og ikke kunne faa Jord til Købs, til at kunne afhænde paa nærmere fastsatte Vilkaar deres nuværende Statshusmandsbrug og faa Statslaan i Henhold til nærværende Lov. Jeg hilser det med stor Tilfredshed, fordi jeg synes egentlig udmærket om, at man derigennem aabner Adgang for Statshusmænd, der have staaet deres Prøve paa mindre Jordlodder, til at faa større. Det var egentlig den Vej, som jeg synes vilde være overmaade hensigtsmæssig at gaa, om man først kunde lade dem dokumentere deres Adgang til at blive Statshusmænd i større Maalestok, derved at de paa mindre Brug godtgjorde deres Kvalifikationer i saa Henseende.